N°. 3178. | 1857.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG 15 OKTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 14 Oktober.

Wij meenen voldoende te hebben aangetoond, dat de Kamers [illegible] door de spoorwegen [illegible] kunnen [illegible] dat zij zich vooraf [illegible] wat [illegible] en zonder dat zij daardoor eenig gevaar liepen, om de hartstogten in beweging te brengen.

De hartstogten, zoo zij in beweging geraken, zullen elders een hefboom vinden, namelijk in de plaatselijke vooroordeelen. De koelheid der Kamers zullen die plaatselijke vooroordeelen eer voeden, dan weeren. Getuige onder anderen de brief uit Friesland, waarvan wij bereids melding hebben gemaakt, en dien wij thans gaan bespreken.

De landprovinciën, die ten onzent — want in den vreemde is 't doorgaans omgekeerd — meer liberaal zijn dan de steden, hebben, over 't algemeen genomen, den val van den heer Thorbecke met leedwezen gezien. Deze staatsman had veler sympathie gewonnen niet alleen door zijne politieke beginselen, maar bij velen insgelijks om het beleid en de kracht, waarmede hij de hand had geslagen aan de verbetering der riviervaart, en aan andere middelen van gemeenschap; de verbetering der brievenposten, door den heer van Bosse onder zijn ministerie ondernomen, er bij gerekend. Men had daarin reden gevonden om van hem veel te verwachten van al hetgeen sinds zijn val verlangd en achtergebleven is.

Men weet niet, althans het is niet van publieke bekendheid, of de heer Thorbecke gedurende zijn ministerie werk heeft gemaakt van de uitspreiding over het land van een spoorwegnet. Desniettemin heerscht bij velen de overtuiging, dat bijaldien Thorbecke in 't goevernement ware gebleven, hij de zaak met het hem eigen beleid zou hebben overlegd, en met de hem evenzeer eigene kracht zou hebben doorgezet. Ongetwijfeld zou men van Thorbecke minder te pronkzetting en vruchtbaarder behartiging van de spoorwegen hebben gezien, zoo hij begreep, dat de tijd gekomen was, om daaraan de hand te slaan. Maar dewijl gedurende zijn ministerie daarvan geen spraak is geweest, en hij zich later niet verklaard heeft, zoo kan men slechts naar zijne inzigten gissen.

Inmiddels heeft zijne populariteit in de landprovinciën hem gediend en de verwachting doen voeden, dat, mogt hij de zaak behandelen, deze door zijne scherpzinnige werkzaamheid spoedig tot gewenschte uitkomsten zou komen.

En dewijl men nu van de zijde van 't ministerie grooten ophef hoort maken van de spoorwegen, zonder dat zij een stap vooruitkomen; na gezien te hebben dat de spoorwegen gebruikt zijn als afleiders, om de aandacht van de onderwijswet af te trekken; zoo is het denkbeeld ontstaan, en 't loopt rond, dat het ministerie slechts met spoorwegen schermt, om der menigte zand in de oogen te werpen, en dat het, wel verre van die te willen tot stand brengen, ze behendiglijk tegenwerkt.

De vooroordeelen zijn als een vruchtbaar onkruid. Het eene vooroordeel brengt het andere voort. Als men eenmaal de veronderstelling aanneemt, dat de Regering geen spoorwegen wil, ofschoon zij er van spreekt, dan moet men van deze onnatuurlijke bedoeling de reden zoeken. Men heeft dit gedaan. En men heeft gevonden, dat, dewijl het ministerie, uit de Aprilbeweging gesproten, door Amsterdam is gedragen, het ook aan Amsterdam is gebonden. En in deze redeneering voortgaande heeft men gemeend dat de landprovinciën aan den eisch van Amsterdam en van Holland in 't algemeen worden opgeofferd. Waarom? Weer [illegible] een ander vooroordeel, 't welk men voedt, dat [illegible] voor de provinciën voordeelig zijn moet, niet [illegible] schadelijk voor Amsterdam en Holland zijn [illegible].

Zoo [illegible] dig is aan te toonen, dat niets bekrompener is [illegible] lijke vooroordeelen, dan kan daarvoor de door [illegible] de lijst van kwade vermoedens dienen, die [illegible] zonder eenigen grond hoegenaamd zijn.

Zeker is 't, dat, zoo de heer Thorbecke de spoorwegen als minister van Binnenlandsche Zaken kon en wilde aanslaan, zij in hem een [illegible] delijken bevorderaar zouden vinden. De heer Thorbecke wil wat hij wil, hij weet daartoe de middelen te beramen en deinst niet ligtelijk voor eenig bezwaar terug. Wat uitvoerbaar is, dat verrigt hij. Inmiddels, dewijl hij de zaak nooit openbaarlijk heeft behandeld, kan men zijne inzigten daaromtrent met geene zekerheid kennen.

Van het tegenwoordig ministerie moet men het omgekeerde zeggen. Het wil spoorwegen, en het wil die opregtelijk, zonder twijfel. Het is zelfs bekend welke spoorwegen het wil en naar welke rangregeling het begeert die uit te voeren. Maar of die wil kracht heeft, of de beraamde middelen geschikt zijn, of het ministerie zelfstandigheid genoeg bezit om niet voor onvermijdelijke bezwaren terug te deinsen, dat mag betwijfeld worden.

De Regering verlangt opregtelijk de spoorwegen te behartigen. Daaraan kan niemand twijfelen; want het is de eenige plank des behouds voor dit ministerie. De heer Dr. Simons, toen hij de begeerlijkheid der provinciën door de spoorwegen opwekte, deed het, ja om een afleider te hebben; maar die afleider kon dat niet zijn, dan onder de voorwaarde, dat de aanleg van spoorwegen ernstig werd behartigd. Dat was ook zijn doel. En het is zijne schuld niet, indien hij daaraan geen gevolg heeft kunnen geven. De bevolking, en wij met haar, wilde toen van geen afleider hooren, te minder omdat de Regering de zaak in 't Parlement had gebragt zonder daaraan eenige voorbereidende studiën gewijd te hebben, en omdat de Regering een speciaal mandaat had te vervullen, waaraan zij trachtte te ontsnappen.

Dat mandaat is nu, men weet hoe jammerlijk, ten einde gebragt. Er blijft dan voor 't kabinet niets over, waaraan zich vast te houden, dan juist de spoorwegen. Want nog altijd verkeeren wij in den onnatuurlijken toestand, dat een ministerie tegenover de Kamers staat zonder het vertrouwen der meerderheid te bezitten. De Regering kan niet in de lucht hangen; zij moet steun hebben. Die steun nu, die in de Kamers ontbreekt, zoekt zij bij de bevolking, vooral bij dat deel der bevolking, 't welk de oppozitie naar de Kamers heeft gezonden, dat is bij de bevolking der landprovinciën. 't Middel daartoe is en kan geen ander zijn, dan dat der spoorwegen. De Regering kan derhalve niet anders dan ze opregtelijk behartigen.

Maar Amsterdam en Holland? De heer Thorbecke heeft eenmaal gezegd, en 't is hem kwalijk genomen, omdat hij de waarheid sprak, dat de slagader van Amsterdam flaauw slaat. Andere goevernementen zijn voorzigtig genoeg geweest om dat den heer Thorbecke niet na te zeggen; maar zij denken er het hunne van, en regelen er zich naar. Men kan in allen geval daarop gerust zijn, dat om Amsterdam en Holland niets zal achterblijven van 'tgeen voor 't land van algemeen belang is.

Wel is waar in Holland, en bepaaldelijk te Amsterdam is de geldmarkt. Maar die geldmarkt regelt zich weinig naar plaatselijke beschouwingen, en zeer veel, zoo niet uitsluitend, naar het cijfer der renten en de zekerheid dat de betaling op zijn tijd zal volgen. Geef aan de geldschieters het vertrouwen, dat de renten der spoorwegen ten onzent minstens 5 pCt. zullen afwerpen; de kapitalen zullen zich niet laten wachten, maar in overvloed toevloeijen.

Maar bestaat er dan geene rivaliteit van Amsterdam en Holland tegen de kans dat Harlingen en Vlissingen als koopsteden zich ontwikkelen, en schade doen aan den hollandschen handel?

Genomen dat die rivaliteit bestaat, de Regering zou er niet op behoeven te letten. Holland, sinds onze nieuwe staatsregeling, stelt niet meer de wet. De landprovinciën hebben de meerderheid sinds den tijd, dat de Kamers werden gevuld naar gelang van het cijfer der bevolkingen. En 't is immers geen geheim, dat de spoorwegen dienen als middel om de landprovinciën voor 't ministerie te winnen.

Daarbij komt dat de kapitalisten zoomin als het geld kleingeestig zijn. Waar goede renten verzekerd zijn, zou vreemd geld toestroomen, als 't eigen geld zich terug trok. Onze kapitalisten zouden die goede renten niet aan den vreemde gunnen, maar liever zelven innen. Zij zouden niet willen, dat met de spoorwegen, die [illegible] komen, te gelijk de goede renten werden verloren.

Maar dat alles daargelaten, bestaat er rivaliteit van Holland tegen Harlingen en Vlissingen? 't Is mogelijk; maar het is ons een genoegen te verzekeren, dat wij er niets van vernomen hebben.

Het is evenwel natuurlijk, dat zoowel in de landprovinciën als in Holland bij dengene, die de zaken oppervlakkig beziet, het denkbeeld ontstaat, dat al het voordeel, 'twelk aan Harlingen en Vlissingen zal worden bezorgd, aan de handelssteden van Holland zal schaden. De redeneering ligt immers voor de hand, dat de schepen, die te Harlingen en te Vlissingen zullen thuis behooren, zoowel als de zaken, die daar zullen worden gedaan, niet te Amsterdam, noch te Schiedam, noch te Rotterdam, noch te Dordt zullen komen. Als wij het volkomen toegeven, dan nog betwisten wij het besluit, dat men daaruit opmaakt.

Vooreerst, wat verhindert de hollandsche huizen agenten te hebben in Friesland en Zeeland, en door middel dier agentschappen de hollandsche steden te bevoordeelen door de zaken die daar gedaan worden? Niets hoegenaamd. Maar deze opmerking, ofschoon op zich-zelve genomen van belang, heeft in de quaestie minder te beduiden. Er is iets anders dat van hooger gewigt is.

Welk zal het gevolg zijn van de verbeterde middelen van vervoer naar Duitschland van Harlingen en Vlissingen? Dit, dat de handel op Nederland zal worden vermeerderd in zulke aanzienlijke mate, dat daarvan geene approximatieve berekening is te maken. Veel, zeer veel, van 'tgeen thans Antwerpen, Hamburg en de andere hanzesteden aandoet, zal zijn weg nemen naar Nederland, omdat Nederland dan meerder voordeelen dan die vreemde havens aanbiedt. Harlingen en Vlissingen zullen aldus konkurrentie voeren tegen den vreemde, en aan den vreemde ontnemen al wat daar komen zal.

Wat Holland betreft, er bestaat niet eene enkele reden, waarom men zou moeten verwachten, dat het niet den handel en de scheepvaart zou behouden, die het thans bezit. De daar thans gevestigde betrekkingen van handel en scheepvaart zijn er, omdat zij er thuis behooren. Harlingen en Vlissingen zullen daarin zoomin verandering brengen, als Antwerpen en Hamburg.

Veeleer zal Holland bij de ontwikkeling van Harlingen en Vlissingen winnen. Hoe meer zaken er in een land komen, hoe voordeeliger voor alle koopsteden. Zaken lokken zaken, dat is een vast beginsel, dat nooit faalt. Behalve nog dat eene verhoogde aktiviteit te Harlingen en te Vlissingen door den drang der omstandigheden de aktiviteit in de hollandsche koopsteden zal verhoogen, en ook daardoor meer handel en scheepsvaart zal doen bloeijen.

Wij redeneeren hier niet op theoriën, die praktijk missen. Integendeel, wij steunen op de praktijk, dat is op voorbeelden, die de praktijk levert. Zie de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, waar de opbloei van eene nieuwe zeestad den bloei van de bestaande handelsteden vermeerdert. Wij hebben daarenboven een merkwaardig voorbeeld meer in onze nabijheid. Sinds eene halve eeuw is door aangebragte verbeteringen Liverpool eene der grootste koopsteden van de wereld geworden. Heeft Londen daardoor schade geleden? Juist het omgekeerde. Hoe meer Liverpool's handel en scheepvaart zich uitbreidden, hoe meer Londen al hooger en hooger klom. Een blijkbaarder bewijs is niet mogelijk, dat de bloei van eene nieuwe koopstad geen schade doet aan de bestaande, als die markten, gelijk de onzen, eigenschappen bezitten, die haar niet te ontnemen zijn. Men zou daarvan overigens de bevestiging kunnen vinden in 't bloeijendst tijdperk van onze eigene geschiedenis.

Het aangevoerde is meer dan genoeg, om te doen zien, dat de veronderstelde rivaliteit geen schade doet of doen kan aan de twee groote geprojekteerde spoorwegen.

Wat verhindert ze dan tot stand te komen? Twee zaken:

1°. dat er tot dusverre niet genoeg werk van gemaakt is. Men heeft al zijn tijd verbeuzeld aan kerkelijke twisten, en daaraan de groote belangen van 't land opgeofferd.

2°. De Regering heeft wel met het doel om te slagen, maar zonder overleg de zaak op touw gezet. En naar de manier, waarop zij de zaak heeft aangepakt, te oordeelen, mag men betwijfelen of zij wel beleid en kracht genoeg bezit om zulke taak te ondernemen en

ten uitvoer te brengen.

Maar, zal men ons te gemoet voeren, dan heeft de Tweede Kamer wél gedaan van zich op een afstand te houden.

Dat kunnen wij niet toegeven. De Kamer kon en moest de populariteit, die de Regering najaagt, haar uit de hand nemen. Niet uit zucht naar populariteit, maar in 't waaracntig belang van 't land. Te dien einde behoorde zij de groote ingenomenheid, die zij voor de spoorwegen verondersteld wordt te voeden, aan den dag te leggen; niet met de Regering en haren plannen in den blinde toe te juichen; dat zou eene dwaasheid zijn; maar met zich de zaak der spoorwegen ernstig aan te trekken, hare overgroote ingenomenheid voor het kleingeestig systeem van schulddelging te temperen, en vooral, zoo zij gegronde bezwaren heeft tegen de voorstellen der Regering, andere daartegen over te stellen.

Ziedaar wat het land voordeelig zou zijn onder alle opzigten, en meer dan iets anders zou bijdragen om de konstitutionneele oppozitie bij de bevolking in eere te houden.

In ons hoofdartikel van gisteren zijn eenige woorden uitgevallen, waardoor 't geen bleef een anderen zin heeft gekregen, dan dien wij bedoelden.

In de eerste kolom, 5e alinea, 6e regel staat: »dat wij geen kruistogt aanvangen tegen de al te groote ingenomenheid met het systeem van schulddelging;" — dit moet zijn: »dat wij geen kruistogt aanvangen tegen de Kamers, maar tegen de al te groote ingenomenheid met het systeem van schulddelging."

De engelsche bladen bevatten nu in haar geheel de dépêche, welke de britsche Regering over Cagliari heeft ontvangen. Daarbij komen nog twee dépêches aan den *Times* van zijn korrespondent te Triëst en te Alexandrië, alsmede een dépêche aan lord Clarendon van den engelschen konsul te Triëst. De laatste luidt aldus:

»De *Alma* brengt berigten uit Kalkutta 10, Madras 15, Port del Gal 27, en Aden 30 September mede.

»Het nieuws uit de noord-westelijke provinciën is van geen latere dagteekening dan dat over Bombay ontvangen.

»Toen de *Alma* Port del Gal voorbij ging, waren de engelsche schepen *Penelope* en *Cleopatra* met troepen aan boord die haven binnengeloopen, en men zeide, dat reeds 2500 man op het eiland Mauritius waren aangekomen."

Uit de andere dépêches blijkt evenmin iets nieuws, alleen zien wij nu dat wij alle reden hadden het oprukken van generaal Havelock naar Lucknow in twijfel te trekken. Hij is nog altijd te Cawnpoor, naar versterkingen uitziende. Eene verkeerde plaatsing der woorden in het eerste en korter telegrafiesch berigt schijnt oorzaak, dat zijn marsch naar de hoofdstad van Oude verkeerdelijk werd gemeld. Aldaar bleef het garnizoen zich wakker verdedigen. Generaal Outram rekende den 9n September te Cawnpoor aan te komen; voor dien tijd zal Havelock wel niets kunnen verrigten dan zijne tegenwoordige stelling handhaven.

De muitelingen van Dinapoor, die door den majoor Eyre bij Sassaran geslagen zijn, rukten op Delhi aan; zij schijnen dus geen volkomen nederlaag geleden te hebben.

Lord Elgin is uit Kalkutta weder naar Hong-Kong vertrokken aan boord van de *Ava*.

Uit deze tijdingen blijkt, dat de toestand in Indië althans niet erger is. De opstand in Madras en Bombay schijnt zich niet verder uitgestrekt te hebben na de onderdrukking der eerste beweging en de muiterij zich tot dusverre te bepalen bij het prezidentschap Bengalen. Evenwel leest men van eene oproerige beweging te Bhopal dat in het hart van Midden-Indie ligt, terwijl de berigten zeggen: »De rust van Midden-Indië is niet gestoord." Sommige engelsche bladen verwijten de Regering dat zij slechtere berigten achterhoudt, onder anderen dit, dat de gemeenschap tusschen Kalkutta, Allahabad en Benarès verbroken zou wezen. De partikuliere brieven, die weldra moeten aankomen zullen ons spoedig melden wat hiervan zij.

Wij lezen in den *Echo Universel*:

»De sektiën der Tweede Kamer hebben de ontwerpen der financieële wetten onderzocht, door het goevernement bestemd om te voorzien in de verlegenheid, waarin verscheidene Gemeenten des rijks zich bevinden. Blijkens de gehoudene overwegingen, is de meening der aanwezige leden algemeen tegen de voorgestelde maatregelen geweest. De verslagen, die op dit oogenblik gereed zijn, moeten de redenen dier bestrijding verklaren en ontwikkelen.

»Wij gelooven dat niemand het geldgebrek van sommige aanzienlijke Gemeenten miskend heeft, en men heeft dan ook niet geweigerd door wettelijke maatregelen haar te hulp te komen. Voor de oogen der meerderheid, was het de pligt der Kamer, na het oude stelsel van belasting, waarop de budgetten der Gemeenten steunden, te hebben ondermijnd, de hervorming te voltooijen door wettelijke bepalingen, welke aan de Gemeenten voldoende inkomsten voor hare huishoudelijke behoeften moesten verzekeren. Doch men kon zich in geenerlei opzigt vereenigen met de door den minister van Finantiën gedane proefneming. Die proefneming heeft het gebrek, dat er het [illegible] vertegenwoordiging en financiëele eenheid [illegible] in wordt miskend, een beginsel dat sedert lang aan de handelingen van het bewind is aanbevolen, zoowel door de ondervinding als door de zoo vele betreurenswaardige wanordelijkheden, en waarvan de toepassing tot hiertoe het doel is geweest der onafgebrokene pogingen van de Kamers en de algemeene opinie. Men betreurde het bitter, dat, naauwelijks uit een gevaarlijken financiëelen toestand gered, en te midden van een volharderden arbeid, die verrigt wordt ter bevestiging der financiëele belangen van het land op onwrikbare grondslagen, de wetgeving eensklaps door voorstellen wordt bestormd, waarvan het onvermijdelijk gevolg de toeneming zou zijn van de fiskale anarchie, die nog niet geheel uit onze wetgeving verdwenen is.

»De voorstellen der Regering waren evenmin aanbevelenswaardig uit het oogpunt der volksbehoeften. Er wordt daarin wel gesproken van eene verplaatsing van ontvangsten gepaard aan veranderingen, waarvan de aard en de dragt zeer slecht schijnen berekend te zijn; maar de bevolking zal er niets bij winnen door ten bate der gemeente dezelfde lasten te dragen, die zij tot hiertoe ten bate van den Staat droeg, terwijl de gunstige staat der schatkist blijkbaar vergunde te gelijkertijd de te zware belastingen te verligten, die op de Gemeente drukken en die, welke de industrie en de vlijt harer bewoners belemmerden.

»In waarheid, de wijzigingen, welke worden voorgesteld om in de wet op het successie-regt te brengen, zullen een zekere vermindering van belasting ten gevolge hebben; maar de vermindering zal ongelukkiglijk in tegenovergestelden zin werken van 't geen de geregtigheid en de politieke behoedzaamheid aanraden. In plaats van voordeel, te hebben bij het onroerend kapitaal, zal ze een nieuw voorregt toevoegen aan die, waarvan de roerende eigendommen in dit land reeds het genot hebben. De vreemde rente, waarvan de overgang in het bereik der wet op het successieregt viel, zou geen belasting meer betalen volgens de zienswijze van den minister van Finantiën, wien het reeds gelukt is haar van de verpligtingen der wet op het zegel te ontslaan. 't Is een geschenk van omstreeks 200,000 gulden 's jaars, aan de rijke erfgenamen gedaan, terwijl de bezittingen der nijverheid en van den landbouw aan overdrevene belastingen blijven onderworpen."

Als vervolg op het gisteren door ons aangevangen overzigt van het rapport der kommissie van de Tweede Kamer over het Regeringsverslag, betreffende het Armwezen, deelen wij nog mede:

Thans komt de kommissie tot de bezwaren tegen het restitutiestelsel, [illegible], aangevoerd door Gelderland, Zuid-Holland, Zeeland, Utrecht en Overrijssel en aan de bezwaren tegen het bepaalde maximum en domicilie van onderstand naauw verbonden.

Tegen de klagten van onderscheidene provinciën, over het te ligtvaardig gebruik dat men maakt van art. 41, voert de Regering aan: 1. dat die klagten slechts in het kleinste getal provinciën zijn aangeheven; 2. dat die opheffing van het restitutiestelsel nog grootere bezwaren zou ten gevolge hebben; 3. dat geene wet op het armbestuur zonder bezwaren denkbaar is; 4. dat die ongelegenheden zich minder zouden doen gevoelen (en dit is ook het oordeel van Zuid-Holland), als de burgemeesters, krachtens art. 41, in geene andere gevallen de daar bedoelde besluiten namen, dan volgens art. 21 volstrekt onvermijdelijk is; 5. dat, volgens den aard der zaak, deze ongelegenheden zich het meest doen gevoelen in de eerste jaren na het in werking treden der wet, omdat op dat tijdstip een groot aantal armen te gelijk in dat geval verkeeren en die bezwaren zich later welligt meer tot enkele gevallen zullen bepalen; en 6. dat de blijvende werking eerst later, na het tijdvak van overgang, zal kunnen beoordeeld worden.

Gunstiger zijn in het algemeen de berigten omtrent *de subsidiën*, uit de fondsen van burgerlijke gemeenten aan instellingen van weldadigheid verstrekt, ofschoon de Regering de juistheid der opmerking van de vorige kommissie toestemt, dat vermindering van subsidiën niet altijd noch onbepaald een blijk van vooruitgang is, bijv. als de diakoniën liever hare armen of de meeste daarvan loslaten dan subsidie te ontvangen.

Het gezamenlijk bedrag der subsidiën, over 1856 geraamd, is gebleven *beneden* hetgeen in 1854 is uitbetaald *f* 253,152.50 voor de provincie Noord-Brabant, Gelderland, Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland en Groningen, en beloopt meer dan het in 1854 uitbetaalde *f* 32,638.70 voor de provinciën Utrecht, Friesland, Overijssel, Drenthe en Limburg. De raming voor 1856 bedraagt *minder* dan die voor 1855 (voor Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland, Groningen en Drenthe) *f* 101,538.07 en *meer* (voor Noord-Brabant, Gelderland, Utrecht, Friesland, Overijssel en Limburg) *f* 26,237.55.

Tot regt verstand van de zaak moet men hier noodwendig bijvoegen, wat de Regering later heeft medegedeeld en hetgeen hierop neêrkomt. De geheele onderstand is bestreden door kollekten, inschrijvingen en vrijwillige bijdragen voor ruim 15/40; uit inkomsten van bezittingen voor bijna 14/40; uit subsidiën voor ruim 11/40.

In 1854 waren die verhoudingen als ruim 14/40, 14/40 en nagenoeg 12/40. Hieruit blijkt, dat *de giften meer, de subsidiën minder* hebben opgeleverd.

Over de restitutie van onderstand zijn 322 geschillen in 1855 aan de bemiddeling van Gedep. Staten onderworpen, die met 175 wel en met 73 niet zijn geslaagd. De overige waren aan het einde van dit jaar nog hangende of was ten minste de uitslag daarvan nog niet bekend.

De berigten omtrent den *voor- of achteruitgang van het armwezen in het algemeen* over 1855 luiden uit Zuid- en Noord-Holland niet gunstig, Zeeland ongunstig, Utrecht in vergelijking met 1854, maar niet met vroegere jaren, vrij gunstig, Friesland niet achteruitgegaan, Overijssel zeer uiteenloopend, Groningen gunstig in vergelijking met andere jaren, Drenthe niet ongunstig, Limburg niet vergerd, noch verbeterd; terwijl Noord-Brabant en Gelderland daaromtrent geene mededeelingen doen, die afgescheiden zijn van hunne opmerkingen omtrent de werking van onderscheidene bepalingen der wet.

De kommissie kan de hoop nog niet laten varen, dat de toestand in het algemeen gunstiger zal worden, hoe meer men van de zoogenaamde overgangsperiode zich verwijdert. En waar volstrekte *onwil* van deze of gene kerkelijke armbesturen heerschen mogt (iets, waarover in sommige verslagen wordt geklaagd), daar zal ook niet door eene verandering of wijziging in de wet zoo spoedig kunnen geholpen worden, maar zullen die besturen hoogst waarschijnlijk in hunne verkeerde handelwijze voortgaan, met of ook zelfs zonder eenige andere verontschuldiging, en de kommissie meent dan ook voor alsnog te moeten berusten in hetgeen de Regering tegen de verandering van het domicilie van onderstand heeft in het midden gebragt.

Van de bijzondere instellingen zijn die *voor huiszittende armen* zeker het belangrijkst. De uitkomsten daarvan leveren den voornaamsten leiddraad op ter beoordeeling van het armwezen. De gezamenlijke armbesturen ondersteunden in 1855 gedurende het geheele jaar onafgebroken 201,445, slechts eens of meermalen tijdelijk 295,803, totaal 497,248 personen. In 1854 waren die getallen: 209,440 en 285,418, totaal 494,858. De burgerlijke armverzorging overtreft de kerkelijke belangrijk in Noord-Brabant, Friesland en Limburg; geringer in Gelderland; in de 7 andere provinciën is het omgekeerd, meestal in belangrijke mate. In de geheele provincie Drenthe werden slechts 38 personen door de instellingen *a* en *d* bedeeld.

Voor de *huiszittende armen* zijn de subsidiën afgenomen met *f* 126,547.81, terwijl de kollekten *f* 153,649.65½ meest hebben opgebragt. De ontvangst wegens kollekten bedroeg voor *b* alleen *f* 167,588.62 meer, maar was voor *a*, *d* en *c* minder dan in 1854. De Regering meent hieruit te mogen afleiden, dat de algemeene belangstelling in de werking der kerkelijke besturen voor huiszittende armen eer toe- dan afgenomen is.

In 1855 is een nieuw bewijs verkregen van den gunstigen invloed, dien het *verschaffen van betere woningen* aan armen en minvermogenden op den gezondheidstoestand uitoefent. In 60 van die woningen, te Groningen door eene aldaar bestaande kommissie tot stand gebragt, gelegen in buurten waar de cholera vrij hevig woedde, deed zich slechts één geval van die ziekte voor, en wel bij een kind dat spoedig herstelde. Die kommissie had reeds *f* 9900 van het genegotieerd kapitaal uit de overwinst sedert haar 13-jarig bestaan afgelost. Omtrent eene inmenging van hare zijde om het verschaffen van betere woningen te bevorderen, blijft de Regering bij het negatief gevoelen, in het verslag over 1853 uitgedrukt.

Ten slotte vermeldt de Regering de vrijwillige bijdragen, voor den watersnood van 1855 bij het departement van Binnenlandsche Zaken ingekomen en beschikbaar gesteld, ten bedrage van *f* 679,208.95½, buiten datgene wat, op uitdrukkelijk verlangen van de gevers, onverwijld tot leniging van die ramp is gebezigd. Gemelde som is aan de betrokkene provinciën toebedeeld, en de Regering voegt haren erkentelijken dank bij dien der Ged. Staten van de meest geteisterde provinciën, Noord-Brabant en Gelderland, aan het nederlandsche Volk, voor de liefdadigheid, die zoo vele slagtoffers in den nood heeft ondersteund.

Naar men verneemt zijn de heeren Grevelink, Netscher en Pierson, die met eene zending naar het buitenland zijn belast geweest tot het onderzoek van de werking der in verschillende Staten ingevoerde gevangenisstelsels, in het vaderland terug gekeerd.

Naar men verneemt gaan de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal dagelijks voort met het onderzoeken der ontwerpen van wet van verschillenden aard, die aanhangig zijn. Reeds is dit in de laatste weken met vele ontwerpen het geval geweest, en het onderzoek zal ook deze week met ijver worden voortgezet. Zoodra de overwegingen in de afdeelingen zullen afgeloopen zijn, zal de Kamer, naar men verzekert, in afwachting van het opmaken van de verslagen door de kommissiën van rapporteurs en het beantwoorden van die verslagen door de Regering, gedurende eenige weken uiteengaan.

einde bij hare terugkomst de beraadslagingen over de gedane voorstellen achtereenvolgens te doen, plaats hebben. (*U. Ct.*)

Z. M. heeft benoemd tot sekretaris van Willige Langerak, S. J. van Nooten, thans aldaar gem. en tot substit.-griff. bij de arrond.-regtb. te Goes, mr. J. J. van der Sleyden, advok. en regter-plaatsverv. bij de arrond.-regtb. te Deventer, uit welke laatstgemelde betrekking hij tevens eervol is ontslagen; alsmede tot kantonr. te Woubrugge, mr. W. van Nauta Lemke, thans kantonr. te Hindeloopen, uit welke laatste betrekking hij eervol is ontslagen.

GORINCHEM, 12 Okt. De marktprijzen van heden waren als volgt: Tarwe *f* 9 à 11,50, Rogge *f* 6,50 à *f* 7,40, Gerst *f* 5,75 à 6,50, Haver *f* 3,50 à 4,30, Aardappelen *f* 2 à 2,25, Boter *f* 1,20 à 1,30.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 13 Oktober. Men bevestigt dat Frankrijk aan Engeland den doortogt heeft aangeboden over zijn grondgebied, voor de troepen welke Groot-Brittanje naar de Indiën moet zenden. Daarentegen beweert men, dat het engelsche goevernement dat aanbod heeft afgewezen uit hoofde der bezwaren die bij het in- en ontschepen der troepen en van het mattrieëel gepaard gaan. Intusschen schijnt het dat te dier zaken nog niets met zekerheid kan gezegd worden.

Ondanks het geheim, waarin hetgeen te Stutgartt is verhandeld, gehuld is, begint men van eenige plannen te spreken, die tusschen Keizer Nappleon en den Tzar zouden zijn op het touw gezet, ten minste van de zaken, welke er besproken zijn. Men bevestigt onder anderen, dat vooral de zaak der vorstendommen is besproken en prins Murat als kandidaat-vorst van Roumanie gedoodverwd wordt.

Hoewel er een naam moge genoemd zijn, het is vermoedelijk dat het de bedoeling van beide Keizers niet kan geweest zijn, om een toekomstig hoofd van het moldij-wallachsche goevernement aan te wijzen, alvorens de divans vereenigd zijn en de konferentie te Parijs een bepaald besluit genomen hebbe, omtrent die provinciën, krachtens de voorschriften van het traktaat van 30 Maart.

Naar men zegt zou die konferentie zich in de maand November vereenigen; anderen daarentegen schijnen daarvan de onmogelijkheid in te zien, wijl de konferentie zich met de quæstie der vorstendommen niet kan bezig houden, dan na de uitspraak der divans van Moldavië en Wallachijë omtrent de reorganizatie dier provinciën. En die divans hebben naauwelijks zitting genomen, en hunne werkzaamheden kunnen van langen duur zijn. Ondertusschen heeft de *Triëster Zeit.*, eenige dagen geleden berigt, dat de afgezanten van Oostenrijk en Engeland te Konstantinopel aan de Porte eene Nota hadden overhandigd, waarin de vernietiging der verkiezingen in Moldavië gevraagd werden. Dit wordt evenwel door de *Oostduitsche Post* tegengesproken, op grond der onwaarschijnlijkheid, dat Engeland en Oostenrijk, die eenige weken geleden zulk een opregte begeerte om den vrede te behouden hadden aan den dag gelegd, nu zich-zelven zouden verloochenen door een gedrag te houden, als door de *Triëster Zeit.* wordt aangegeven.

— Men heeft sedert eenige dagen veel gesproken over de zending van den kleinzoon van Joachim Murat naar Duitschland. Sommigen beweeren, dat die officiëele reis in verband is met een plan om dien jongeling tot een vorstelijke waardigheid te verheffen. Het *Journal des Débats* spreekt gunstig over deze min of meer waarschijnlijke, min of meer aanstaande gebeurtenis. 't Is hetzelfde dagblad dat, in 1815 den dood van koning Joachim vernemende, schreef: »Murat die den 15 Oktober gefusilleerd is, is het schitterendst bewijs van den terugkeer tot de legimiteit. Alles keert tot de orde terug. Het rijk van monarchieke ketterijen is geëindigd. De overweldigers zijn niet meer dan oproermakers en ontvangen hunne straf.

— Er wordt beweerd dat men in de valleijen van Champagne een gedenkteeken zal oprigten ter herinnering aan de nederlaag van Attila door Meroveus en Theodorik.

— Een brief van een italiaanschen missionaris in Indië, gedagteekend uit het fort Agra 8 Augustus 1857, bevat onder anderen het volgende:

»De opstand heeft ons gedwongen ons in het fort terug te trekken, maar dat is het niet wat ons bedroeft. Onze schoone hoofdkerk is geplunderd van al haar schilderijen en versierselen beroofd, op uitzondering der kostbaarheden die tijdig in het fort geborgen zijn. Zelfs de [illegible] der kerk zijn door de muiters omver geworpen [illegible] het lijk van een afgestorvene onteerd hebben en het [illegible] van een gedeelte der overblijfselen en de [illegible] van het overige. De gewijde steenen het vertrek der [illegible] zijn weggeroofd. Weinige dagen na het [illegible] der muitelingen heeft men verschillende dingen teruggevonden, maar alles is verbrijzeld; zoo heeft men twee brokken van een vernielde schilderij, die de Moeder Gods voorstelde gevonden, en in de straten kruisen en stukken van kandelaars opgeraapt. Die overblijfselen der verwoesting laten in het hart een diep gevoel van eerbied achter.

»Hetgeen hier is voorgevallen is bijna op alle plaatsen onzer ongelukkige missie gebeurd. Het schijnt zeker dat twee Priesters van de orde der kapucijner er slagtoffers gebleven zijn van de barbaarsche woede der Indiërs, die men op het eerste gezigt niet in staat gelooft het meeste kwaad te doen en die altijd geneigd zijn tot de meest slaafsche betooningen van onderwerping en gehoorzaamheid. De dubbelhartigheid, begeerlijkheid en luiheid zijn de voornaamste karaktertrekken dezer ongelukkige bevolkingen. De billijkheid vordert evenwel te erkennen dat de echte Hindoes zachtmoedig van aard zijn; en in de vreeselijke moordtooneelen die daar voorgevallen zijn kan men hun ter naauwernood eene rol toeschrijven. Meestentijds hebben zij er geen schuld aan en de Mohammedanen en de laagste klassen van het gepeupel zijn het die de slachtingen en brandstichtingen hebben verrigt."

ENGELAND.

LONDEN, 11 Okt. Volgens den *Morning-Post* zou er werkelijk sprake zijn van eene Kommissie, die de Koningin naar Indië zal zenden, om den waren toestand der bevolking te onderzoeken. In zeer invloedrijke kringen der britsche hoofdstad wordt deze maatregel als zeer waarschijnlijk voorgesteld. Vele oordeelen dat de britsche Regering, alvorens eene enquête in te stellen, op meer middelen, tot demping van den opstand, behoort bedacht te zijn. Het kan echter niet ontkend worden, dat uit een uitgestrekt onderzoek, met ijver en verstand bewerkstelligd, veel voordeelen zullen ontspruiten in het belang der hervormingen, die men op het oog heeft. Kent men met naauwkeurigheid de grieven van den landzaat, dan is men beter in staat de bedreven misslagen te herstellen en nieuwe te voorkomen. Over veel duistere of kwalijk uitgelegde handelingen zal licht worden gespreid. De o. i. Kompanjie alleen zou er belang bij hebben dat de waarheid niet aan den dag kwame, maar haar belang geldt voor het oogenblik al zeer luttel.

Zoo als men weet was de inlijving van het koningrijk Oude bij het britschindiesch gebied een der laatste maatregelen van de Kompanjie; bij wijze van vergoeding moest de Koning van dat uitgestrekte land aanzienlijke sommen ontvangen; althans zoo werd in Engeland geloofd. Volgens den *Morning-Chronicle* schijnt men zich ten deze ten eenenmale bedrogen te hebben, en heeft de oost.-ind. Kompanjie bij het verbeurdverklaren van het rijk Oude, dat zoo bijzonder produktief is aan belastingen, het onnoodig geacht den vorst, dien zij uit zijn bezit stiet, schadeloos te stellen. Zoo veel is zeker dat, als hem een jaargeld is toegezegd, het hem nooit is uitbetaald. »Wij vernemen," zegt de *Morning-Chronicle*, »dat de sedert de inlijving van Oude bij het grondgebied de oost-ind. Kompanjie in Februarij 1856, de bewindhebbers geen penny van de inkomsten van Indië hebben uitgekeerd aan den Koning zelven of aan een der leden van zijn geslacht. De Kompanjie, die alles nam, gaf niets terug." Wordt door dit feit niet veel opgehelderd? Men zal zich zeker nog wel herinneren, dat de troepen die het eerst opstonden grootendeels inwoners van het koningrijk Oude waren, en bekend is het dat dit land een der brandpunten van het oproer is.

— Ondanks den meer gunstigen aard der laatst ontvangen tijdingen uit Indië, zijn gisteren op de beurs de staatspapieren 1 pCt. gedaald; maar die aanzienlijke daling is het gevolg geweest der rijzing van de diskonto, die door de bank van Engeland tot 6 a 7 pCt. verhoogd is.

— Een oude vrijster te Liverpool heeft aan een jong meisje geheel haar zeer aanzienlijk vermogen nagelaten, wijl de schoone bruine oogen van dat meisje een volkomen gelijkenis hadden met de hemdknoopjes van een sedert zeer lang overleden aanbidder der erflaatster.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 14 Oktober.

BEVALLEN (10 Okt.): H. Renning, geb. van Waning Bolt, D. — (11 Okt.): M. C. Verny, geb. Steenman, D. - H. M. Blitterswijk, geb. Tijs, Z.

OVERLEDEN (8 Okt.): F. J. van Gijsel, 22 m. — (9 Okt.): H. Menne, 60 j. - W. Scholten, 66 j. — (11 Okt.): W. B. Goudswaard, 25 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 13 Okt. Belg. leen. 2½ pc. 54¼; Obligatiën 4½ pc. 96⅞; Spanje 1¼ pc. 24½; Binnenl. 3 pc. 36⅞; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. 75¼; id. Nationale 75½.

PARIJS, 13 Okt. Fransche 4½ pc. 90.75; 3 pc. 66.70; 1¼ pc. Spanje —; 3 pc. id. 37½; Fr. O. Sp. 660; Rom. Leen —.

MADRID, 12 Okt. 3 pc. Schuld 39.45; id. 1½ pc. 27.

LONDEN, 13 Okt. Cons. 87⅞; Spanje buit. [illegible] id. 1½ pc. 25¼; Rusl. 5 pc. 107; id. 4½ pc. 96½; Holl. 4 pc. 97; id. 2½ pc. 64; Sard. 5 pc. 89½; Braz. 101; Peru 4½ pc. 76; Gren. uitg. 5½; id. werk. 19½; Mexiko 3 pc. 19; Portugal 3 pc. 44; Ecuador 13⅞; Venezuela 28; Wissel op Amst. 12.—; Hamburg 13.10.

WEENEN, 13 Okt. Met. 5 pc. 79½; Nationale 80⅞; Bank-Aktiën 956; Credit Anst. 200; Noord-Bahn akt. 165; O.-Fr. Spoorw. akt. 238½; Saltzb. 100⅞; Lomb. Venetiaans. 95; Wissel op Londen 10.11½; Goud 7¾; Zilver 5¾.

BERLIJN, 13 Okt. 4½ pc. Pr. Staatsch. 98⅝; 5 pc. Rusland 106⅝; Wissel op Londen 2/m. 6Th. 17⅞; Amst. kort 141⅛; Hamb. 149⅞; Petersburg 101⅜; Diskonto 6½.

HAMBURG, 13 Okt. Spanje 3 pc. —; id. 1¼ pc. —; Rusl. 5 pc. —; 4½ pc. 98; 3 pc. Mexikanen 8⅝; Vereinsbank 98½; Noord-Duits. bank 89¼; Wissel op Londen 3/m. 13.—; id. kort —.—; Amst. —.—; Diskonto 8.

FRANKFORT, 13 Okt. 5 pc. Met. 75; 1¼ pc. Spanje binnenl. 24⅝; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. [illegible]; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —; Diskonto 6.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55¼	Livorno	2/m.	*f* 89
»	zigt	» 56⅞	Napels	»	» 82½
Bordeaux	2/m.	» 54⅞	Petersburg	»	» 1.74½
»	zigt	» 55½	Weenen	6/w.	» 33¼
Madrid	3/m.	» 238	Augsburg	»	» 35 2/16
Cadix	»	» 240	Frankfort	»	» 99¼
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» 34⅞
Bilbao	»	» 237		zigt	» 35¼
Lissabon	»	» 41	Londen	2/m.	» 11.57½
Porto	»	» 41		zigt	» 11.72½
Genua	2/m.	» 45½	Rotterdam		

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fondsen	Rente	12 OKT. 4½ u. gebl.	13 OKT. 4½ u.		gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.		104½		
Nederl. Bank	4				
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	62¾	60⅞	62¾	61⅝
Dito Dito	3	75⅛	72⅛	73	72⅞
Dito Dito	4	96	93	95⅜	93⅞
Amortisatie-Syndikaat	3½				
Aand. Handel-Maatsch.	4½	147	145¼	147	147
dito Contant	4½				
Oost-Ind. Leening	4½	94¼			
Aand. Holl. Spoorweg					
Leening idem	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg	4½				
Maatschappij van Weld.	4				
België, Cert. Adm. B. Bk.	2½				
Dito *Rothschild*	2½		50½		
Frankrijk, Certifikaten	3				
Spanje, Obligatiën	1¼	24⅞	23 15/16	24⅛	24⅛
Dito	3	40	39¼		
Dito Binnenlandsche	3	35⅞	34	35½	34⅞
Amortisable Schuld		6			
Bewijzen Coupon		5⅜	5⅜		
Portugal, Obligatiën	3	43⅞	41½	43	41⅞
Dito 1856	3	43	41	42	41
Uitgestelde		25½			
Rusl., Obl. bij *Hope en C°*	5	104	102	102¼	102
Dito bij idem 1828/1829	5	103⅛	102		
Cert. bij idem 1831/1833	5				
Dito bij idem 1840	4	85	83⅞	84	83⅞
Dito bij *Stieglitz*	4	84¼	83⅞		
Dito Nieuwe	4		84		
Dito 5de Serie	5	97	96		
Dito 1855, 6de Serie	5	98	96⅞	98¼	97⅛
Dito Adm. te Hamburg	5				
Dito dito te Londen	5				
Dito dito dito	4½	93⅞			
Inschrijv. in Assignatiën	6				
Certifikaten van dito	6		64½		
Spoorweg Aandeelen	5	74	70	72	
Polen, Aand. 1835, fl. 500					
Obligatiën	4 pCt.	78½			
Pruissen, Oblig.	4½		96		
Aandeelen 1854	3½				
Beijeren, Spoorweg Aandeelen					
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5				
Dito dito	4				
Dito Metalliek	5	70	69¼	70¼	70
Dito Rente Amsterdam	5	82	81½	82⅞	81⅞
Dito Nationale 1854	5	72	71¼	72¼	72⅛
Dito dito	2½	36¼	36⅛	36½	36¼
Weener Bankaktiën		*f* 1086			
Dito Aand. fl. 250, 1839					
Dito dito 250, 1854	4 pCt.				
Napels, Cert. bij *Lr. en B.*	5				
Dito bij *Rotschild*	5				
Denemarken, Obl. te Lond.	5				
Dito	3	80			
Braz. Geldl. 1824 v. £ 100	5	97½	96½	97	
Dito 1839 van £ 100	5		95⅞		
Dito 1843 » 100	5				
Dito 1852	4½				
Sardinië	5				
Peru, Geldl. 1854	4½				
Dito te Parijs					
Ecuador, Oblig. 1855					
Venezuela, dito 6 pCt. thans	4½				
Dito Uitgestelde	2	10½	9½		
Grenada, Obligatiën	3½	17½	16⅞	17½	16⅞
Dito Uitgestelde			4 15/16	5	
Mexiko dito	3	18½	17½	17⅞	17⅞
Nrd-Amer. St. *Hope en C.* Lr. A					
Dito Lr. B					
Dito bij *Rotschild*	6 pCt.				
amerik. Bank-Aktiën					
Illinois Spoorw. Aandeelen		95	93	94	94
Dito Oblig. Constr. Bons, 7 pCt.		82¼	81¼	81½	81½
Louisiana	5				
Grieken, Geldl. 1825	5		4		

Hollandsche en vreemde fondsen waren heden met vele [illegible]

koopen wederom zeer flaauw. De omzet was over het algemeen zeer levendig.

Koers van het Geld: Beleening 5 pCt. Prolongatie 5½ pCt., Diskonto 5½ pCt.

HANDELSBERIGTEN.

LONDEN, 12 Okt. De markt is zeer gedrukt en moet men, om te verkoopen, nog lagere prijzen accepteren. Voorraad 63,250 ton. — *Koffij*. Plantation Ceylon kalm; tot vorige prijzen zijn ongeveer 200 v. gedaan. — *Thee* gedrukt, enkele partijtjes ordin. Congo zijn a 14 d. verkocht. — *Rijst*. De belangrijke plaats gevonden veilingen hebben de markt kalmer gestemd; 2000 b. Madras vonden van 11 sh. 6 d. a 12 sh., en 1000 b. Bengaal in kleine partijtjes tot volle prijzen koopers Voorraad 51.407 ton. — *Talk* gedrukt. PYC loco 57 sh. 6 d., voor het geheele jaar 57 sh., Januarij-Maart 57 sh. 6 d.

LIVERPOOL, 10 Okt. *Katoen*. De markt sluit stil en zonder verandering in de koersen, behalve voor Surate, die 1/16 d. lager te koop is.

NEW-YORK, 30 Sept. *Katoen*. De finantiëele moeijelijkheden beginnen ook op de Katoen-markt hunnen invloed uit te oefenen. De amerikaansche spinners zitten met groote voorraden gefabriceerde goederen, welke zij niet te gelde maken, en hebben dien ten gevolge of hunne werkzaamheden moeten inkrimpen, of ze geheel staken. De vraag voor grondstof voor dit soort van koopers is geheel nul en zal de eerste maanden uiterst beperkt blijven.

De amerikaansche exporteurs zouden zich gaarne in eenige konsignatiën naar Europa willen werpen, doch de agenten der buitenlandsche Huizen weigeren niet alleen het verstrekken van eenig voorschot, doch hebben bepaalde orders naar het Zuiden aan Correspondenten gegeven om geene contracten te sluiten voor en aleer de geldmarkt zich verbeterd zal hebben. Voor Engeland zijn vele orders, doch kunnen deze, wegens de groote moeijelijkheid bij het plaatsen van wissels, niet uitgevoerd worden. De Katoen zal dus door de planters in het Zuiden moeten worden neêrgelegd, in afwachting van eene gemakkelijker plaatsing van wissels, of van geld-toevoeren uit Europa.

Onze markt is in volslagen stilstand; de onverkochte voorraad bestaat hoogstens uit 5000 balen, en de verkochte aanvoeren zijn zeer gering. Het voorradige wordt vast gehouden, en wij hebben geene verandering in de Noteridg, die nominaal is, te vermelden.

HAVRE, September. *Suiker*. Onze markt blijft in lustelooze stemming, welke moet toegeschreven worden aan de vastheid der houders die, ten gevolge van de iets gunstiger berigten zich den moed gevoelen om eene verlevendiging af te wachten Er vonden eenige verkoopen voor Spanje in speciale kwaliteiten, en de prijzen van 16½ a 17 rs voor no. 18/19 plaats. er werd geboden rs. 11½ a 11¾ voor no. 12, doch was tot die prijzen niet te koop. Voorraad 198,000 k. hier, en 30,000 k. 2000 v. te Matanzas.

RIO JANEIRO, 14 September. *Koffij*. Good first wordt 5100 ... Voorraad 120,000 ... Uitvoer naar het Ka... het Noordelijk Europa 5600 b. en voor de Vereenigde Staten 76000 b. Wisselkoers, 27⅞ d. — Vracht 40 s.

BOMBAY, 17 Sept. De markt blijft stijgende voor de Import-artikelen, geld is vrij ruim. Wisselkoers op Engeland 2 sh. 1⅛ d.

CALCUTTA, 19 september. De Bengaal-bank weigert voorschotten op gouvernementspapier of op Wissels die meer dan 30 dagen te loopen hebben. Geld zeer schaarsch. Koers op Engeland 2 s. 3½ d. De Invoer-markt is zeer gedrukt.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 12 Okt. Greefkes, Magdalena, Batavia, l. v. Simonsbaai. - Bertrand, Thetis, Berdianski. — 13 Okt. Van Holdinga, Graaf van Limburg Stirum, Tjilatjap.

HELVOET, 12 Okt. Dinsdale, John Dram, Alloa.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 14 Oktober, in lading naar:

Frankfort.	J. Welter, Frankfort N°. 4.
Ludwigh. en Mannh.	F. W. Meeussen, Fortuna.
Wesel.	E. T. Beijer, de Hoop.
Duisburg.	H. In de Kamp, Vlijt en Hoop.
Dusseldorp.	H. Polmann, Niederrhein N°. 4.
Keulen.	J. H. Berns, Cölln N°. 16.
	J. Scholten, Hoop op Zegen.
Maintz.	J. Keller, Maintz N°. 1.
Mannheim.	G. Tischert, Delphin.

AMSTERDAM, 13 Oktober, vertrokken naar:

Ludwigh. en Manheim. J. Bastiaans, Ludwigshaven N°. 2.

Rijnhoogte ARNHEM, 13 Okt. 5 p. 0 duim. KEULEN, 13 „ 4 vt. 7½ „

Advertentiën.

(3753) Voorzien met de Genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk, overleed alhier, na een langzaam verval van krachten, de Heer J. SERVAAS, in den gezegenden ouderdom van 87 jaren en 9 maanden.

D. DIK, Ex. Test.

KROMMENIE, 10 October 1857.

PS. Diegenen welke iets mogten te vorderen hebben, of schuldig zijn aan genoemden overledene, worden verzocht hiervan opgave of betaling te doen, voor of op den 10 November aanst., aan genoemden Ex. Test.

(...) Heden overleed tot onze groote droefheid, ons jongste dochtertje LOUIZA HENDRIKA MARIA HELENA, in den jeugdigen leeftijd van bijna negen maanden.

E. C. T. KISTEMAKER.
A. A. KISTEMAKER,
VAN BASTEN BATENBURG.

Oudewater, den 12...

(3751) Heden overleed tot mijne bittere droefheid, na voorzien te zijn van de H. Sacramenten, mijne geliefde en dierbare Echtgenoot WILLEM STOOTERS, in den ouderdom van 59 jaren.

HAARLEM, 11 October 1857.
C. C. WESSELING, Wed. W. STOOTERS.

(3752) Den 8 October 1857, overleed te Ravestein, in den ouderdom van 82 jaren en ruim 7 maanden, de Wel-Eerwaarde Heer WILHELMUS VAN GEYN, na alle hulpmiddelen onzer Moeder de Heilige Kerk ontvangen te hebben.

W. VAN GEYN,
11 October 1857. Pastoor te Achteveld.

(3754) Voor de bewijzen van deelneming, betoond bij het overlijden mijner geliefde oudste Dochter, MARTHA MARIA ANNA, betuig ik, bij deze ook namens mijne kinderen en behuwdzoon, den hartelijksten dank.

Wed. P. O. BOSCETTI.

AMSTERDAM, 15 October 1857.

Katholiek Instituut te Rotterdam.

R. C. Jongelingen, goeden aanleg voor de onderwijzersstand hebbende, kunnen tot Vorming en Opleiding geplaatst worden. Op *franco* aanvrage en nadere inlichtingen over condities etc.

P. N. KOOLEN, Pz.,
(3757) Directeur.

REVALENTA

R. I. VELTMAN, Mr. Timmerman te Ewum, komt mij voor eenige dagen vertellen, dat hij door het gebruik van drie bussen van 2 en twee van 3½ gulden geheel hersteld is van eene maagkwaal, waaraan hij meer dan 10 jaren gesukkeld had en geen baat bij Dokters of professor had gevonden.

APPINGADAM, S. RITSEMA.

MAAG- EN ONDERBUIKSKWALEN, diarrhaea, verstoppingen, opgezetheid, spanning, slechte spijsvertering, maadrukking, winden, pleuris, loomheid, vermoeidheid, slijm, verzwakking, lusteloosheid en alle andere ziekten die door abnormalen toestand der spijsverteringswerktuigen ontstaan, worden genezen door Du Barry's kracht- en gezondheid herstellend meel.

De gunst, waarin Du Barry's Revalenta zich verheugt, heeft velen uitgelokt ze na te maken; wij moeten echter voor deze vervalschte Revalenta waarschuwen; er zijn er onder die gevaarlijk zijn en moesten verboden worden.

De echte Revalenta van de Heeren BARRY DU BARRY & C°., 77 Regentstreet Londen, wordt verkocht door het Verkoophuis en deszelfs Depôts en zijn de blikken Bussen omwikkeld met omslagen, waarop eene menigte attesten in de HOLLANDSCHE Taal gedrukt staan. (3756)

Men biedt te Koop:

Twee Orgelblaasbalgen, sedert vijf a zes jaren nieuw gemaakt, zeer voordeelig te vervoeren langs de Zuid-Willemsvaart, ieder lang 2 ellen, 64 duimen, breed 1 el, 64 duimen; nadere informatiën te bekomen bij den Uitgever dezer Courant (3748)

(3755)

STOOMBOOTEN

Koophandel en Nijverheid.

Winterdienst.

Van Vrijdag den 16 October 1857, zal de vaart plaats hebben, als volgt:

's Maandags, 's Woensdags, Vrijdags en Zaturdags, des morgens ten 6½ ure, van **Nijmegen** naar **Schiedam** en terug naar **Rotterdam.**

's Maandags, 's Dingsdags, 's Donderdags en 's Zaturdags, des morgens ten 6 ure van **Rotterdam** naar **Emmerik.**

's Zondags, 's Dingsdags, 's Woensdags en 's Vrijdags des middags ten 12 ure, na aankomst van den trein van **Oberhausen**, van **Emmerik** naar **Nijmegen.**

Voortaan zullen ook **Passagiers-Retour-Billetten** tegen verminderde prijzen worden afgegeven, van de stations *Rotterdam* en *Dordrecht* naar *Emmerik* en terug, van het station *Emmerik* naar *Dordrecht*, *Rotterdam* en terug, deze retour-billetten zullen uitsluitend door de Agenten dier drie stations worden afgegeven.

(3743) Bij P. N. VERHOEVEN, te *'s Bosch*, ziet het licht en is bij zijne gewone Korrespondenten verkrijgbaar gesteld:

DE DWALING

VAN HET

PROTESTANTISME,

BEWEZEN

DOOR

J. B. MALOU,

Bisschop van Brugge.

Uit het Fransch vertaald door A. J. VAN BEMMEL, R. K. Pastoor te *Vreeswijk*.

In 12°. Prijs 65 Cents, *franco* per post 85 Cents.

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN komt van de pers:

ONZE EERSTELINGEN.

DICHTBUNDEL,

BIJEENVERZAMELD UIT DE BIJDRAGEN VAN DE LEDEN DER VERGADERING:

S. Catharina,

gevestigd op het Klein Seminarie *Hageveld*.

Prijs 80 Cents. (1)

(1) In de vorige advertentie staat per abuis 50 Cents.

Bij denzelven is mede verkrijgbaar:

Voor 25 Cents,

EENE KAART

VAN HET

Oorlogstooneel in Engelsch-Oost-Indiën.

Aanvragen buiten de stad kunnen tegen 2 Cents verhooging *franco* per post geschieden. Brieven *franco*.

voor Ouders, Onderwijzers en wie verder met de opvoeding der jeugd belast zijn:

Dr. J. A. STAPF'S **Opvoedingsleer, in den geest der Katholieke Kerk.** Naar de derde Hoogduitsche uitgave, vrij bewerkt en met aanteekeningen verrijkt, door Th. BROUWERS, ... te Arnhem, voorzien van eene aanprijzende goedkeuring. Een boekdeel in gr. 8° van ruim 350 bladz. Prijs *f* 1.80 in plaats van *f* 2.60.

Dit werk behoeft geene aanprijzing bij hen, die den Schrijver en Vertaler kennen. De Hollandsche uitgave is vooral daarom meer aan te bevelen, wijl die door den Vertaler met belangrijke Aanteekeningen voorzien en naar de behoefte van ons land is ingerigt. Uit eene korte opgave van den inhoud des werks, zal men ter beter over kunnen oordeelen:

Over 's menschen bestemming, de mensch zoo als zij zijn moet en zoo als zij is. — Wat is opvoeding? zij moet godsdienstig zijn. — Wie is geschikt voor de opvoeding? zij is eene wetenschap en eene kunst, nuttig en noodzakelijk. — De belangrijkheid der bepaalde vormleer. — De opvoeding zij algemeen, harmonisch, overeenkomstig de bijzondere geaardheid des kinds; zij moet vroeg begonnen worden, doch overeenkomstig zijn met den kinderen leeftijd. — De opvoeding zij trapsgewijze en grondig, zij wordt bevorderd door voortgezette oefening en leiding der jeugdige krachten; door opgeruimdheid bij de kinderen te bewaren en hen behoorlijk bezig te houden; de hoofdzaak blijft altijd kinderlijke godvruchtigheid. Verwijdering van gevaarlijke voorwerpen, waarschuwingen, bedreigingen en straffen. — Ontdekking en genezing van sommige gebreken. — Aanleiding tot verdere zelfontwikkeling.

Bijzondere Opvoedingsleer. Ontwikkeling des Ligchaams.

Nut der natuurlijke opvoeding. — Grondslag. — Behoeding voor gevaren. — Middel tegen het verwennen en vertroetelen. — Verstandige harding. — Zuivere lucht. — Gezond voedsel. — Kleeding. — Woning. — Zindelijkheid. — Beweging en rust. — Gymnastische oefeningen. — Een woord over industrie- of werkscholen, gebruik der voeten, vorming der zintuigen en der spraakwerktuigen, uitwendige vorm des ligchaams, genezing van natuurlijke gebreken enz.

Vorming der intellectueele vermogens.

Verdeeling der geestvermogens. — Omvang en gewigt der intellectueele vermogens. — Algemeene wenken betrekkelijk de intellectueele vorming. — Positive vormleer. — Trapswijze ontwikkeling der geestvermogens. — Vorming van uit- en inwendige aanschouwingsvermogen. — Vorming des verstands, van het voordeel, der rede, van het geheugen. Grenzen en maatregelen van voorzigtigheid, enz. enz. Wat wordt nog breedvoerig behandeld: de vorming van het gevoel en begeervermogen, te veel om te noemen. — Hoe de zedelijkheid der kinderen middellijk, en regtstreeks en onmiddellijk kan bevorderd worden; hoe de kweekeling van zijne zedelijke gebreken kan genezen worden; hoe er op den leerling gewerkt worden, opdat hij bij zijne intrede in de wereld zelf aan zijne verdere ontwikkeling en vorming trachte te zamen te zijn. — Over het onderwijs. — Keus der leerstof. Over den vorm van het onderwijs. — Over de voornaamste middelen tot verdere ontwikkeling en eigene vorming der leerlingen. — Over de verkeering met menschen, letterkunde, natuur, enz.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.